

Tunnistetiedot poistettu

Käännös

C-97/22 – 1

Asia C-97/22

Ennakkoratkaisupyyntö

Jättämispäivä:

10.2.2022

Ennakkoratkaisupyynnön esittävä tuomioistuin:

Landgericht Essen (Essenin alueellinen alioikeus, Saksa)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

27.12.2021

Kantaja:

DC

Vastaaja:

HJ

Landgericht Essen

Välipäätös

Asiassa

DC vastaan HJ

I.

Unionin tuomioistuimelle esitetään SEUT 267 artiklan ensimmäisen kohdan a alakohdan nojalla seuraava kysymys unionin oikeuden tulkinnasta:

Onko kuluttajan oikeuksista, neuvoston direktiivin 93/13/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 1999/44/EY muuttamisesta sekä neuvoston

direktiivin 85/577/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/7/EY kumoamisesta 25.10.2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/83/EU 14 artiklan 5 kohtaa tulkittava siten, että jos tilaaja peruuttaa muualla kuin elinkeinonharjoittajan toimitiloissa tehtyä urakkasopimusta koskevan tahdonilmaisunsa vasta sen jälkeen, kun elinkeinonharjoittaja on jo suorittanut palvelun (kokonaisuudessaan), elinkeinonharjoittajalla ei ole oikeutta saada korvausta tai hyvitystä siinäkään tapauksessa, että vaikka korvauksen saamista koskevat edellytykset eivät peruuttamisen oikeudellisia seurauksia koskevien säännösten mukaan täyty, tilaajan varallisuus on kuitenkin kasvanut eli hän on saanut taloudellista etua elinkeinonharjoittajan suorittamista rakennustöistä?

II.

[– –][käsittelyn lykkäämistä koskevat huomautukset]

Perusteet:

A.

Tosiseikat ja sovellettava lainsäädäntö:

I.

Käsiteltävä asia perustuu seuraaviin tosiseikkoihin:

Kantaja vaatii siirretyn oikeuden nojalla vastaajalta siviililain (Bürgerliches Gesetzbuch, jäljempänä BGB) 650 f §:n 1 momentissa tarkoitetun urakoitsijalle annettavan vakuuden asettamista ja toissijaisesti (osittaisen) palkkion maksamista siirtäjän suorittamista töistä.

Vastaaja teki remontoitavassa talossaan siirtäjän kanssa 6.10.2020 suullisesti BGB:n 650 a §:ssä tarkoitetun urakkasopimuksen, joka koski sähköasennusten uusimista. Siirtäjä ei antanut vastaajalle tietoja siviililain täytäntöönpanosta annetun lain (Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuche, jäljempänä EGBGB) 246 a §:n 1 momentin 2 kohdan 1 ja 3 alakohdassa säädettyjen vaatimusten mukaisesti. Töiden suorittamisen jälkeen siirtäjä toimitti vastaajalle 21.12.2020 loppulaskun, jota vastaaja ei maksanut. Siirtäjä siirsi 15.3.2021 kaikki urakkasopimukseen perustuvat oikeutensa kantajalle. Asianajajan 17.3.2021 päivätyssä kirjeessä vastaaja ilmoitti siirtäjälle peruuttavansa urakkasopimuksen tekemistä koskevan tahdonilmaisunsa.

II.

Asian ratkaisemisen kannalta merkitykselliset Saksan oikeuden säännökset, sellaisina kuin niitä sovelletaan nyt käsiteltävissä tilanteissa, ovat seuraavat:

1.

BGB

2

312 b § Muualla kuin elinkeinonharjoittajan toimitiloissa tehdyt sopimukset

1) Muualla kuin elinkeinonharjoittajan toimitiloissa tehdyllä sopimuksella tarkoitetaan sopimusta,

1. joka tehdään sekä elinkeinonharjoittajan että kuluttajan ollessa samanaikaisesti fyysisesti läsnä paikassa, joka ei ole elinkeinonharjoittajan toimitila,
2. josta kuluttaja on tehnyt tarjouksen 1 kohdassa tarkoitetuissa olosuhteissa,
3. joka tehdään elinkeinonharjoittajan toimitiloissa tai etäviestimien avulla välittömästi sen jälkeen, kun kuluttajaan on otettu henkilökohtaisesti erikseen yhteyttä paikassa, joka ei ole elinkeinonharjoittajan toimitila, elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan ollessa samanaikaisesti fyysisesti läsnä, tai
4. —.

Elinkeinonharjoittajaan rinnastetaan elinkeinonharjoittajan nimissä tai puolesta toimivat henkilöt.

2) Edellä 1 momentissa tarkoitettuja toimipaikkoja ovat kiinteät vähittäismyyntipaikat, joissa elinkeinonharjoittaja harjoittaa toimintaansa vakituisesti, ja siirrettävät vähittäismyyntipaikat, joissa elinkeinonharjoittaja harjoittaa toimintaansa tavanomaisesti. Vähittäismyyntipaikkoja, joissa elinkeinonharjoittajan nimissä tai puolesta toimiva henkilö harjoittaa toimintaansa vakituisesti tai tavanomaisesti, pidetään elinkeinonharjoittajan toimitiloina.

312 g § Peruuttamisoikeus

1) Muualla kuin elinkeinonharjoittajan toimitiloissa tehtyjen sopimusten ja etäsopimusten tapauksessa kuluttajalla on 355 §:n mukainen peruuttamisoikeus.

2) Peruuttamisoikeutta ei ole, sikäli kuin sopimuspuolet eivät ole toisin sopineet, seuraavien sopimusten osalta:

1. —

11. sopimukset, joissa kuluttaja on nimenomaisesti pyytänyt elinkeinonharjoittajaa käymään luonaan kiireellisten korjaus- tai huoltotöiden suorittamiseksi; tämä ei koske muita käynnin aikana suoritettuja palveluja, joita kuluttaja ei ole nimenomaisesti pyytänyt, eikä sellaisia käynnin yhteydessä toimitettuja tavaroita, joita ei välttämättä tarvita varaosina huollon tai korjauksen aikana,

12. —

355 § Peruuttamisoikeus kuluttajasopimuksissa

1) Mikäli laissa myönnetään kuluttajalle tämän säännöksen mukainen peruuttamisoikeus, sopimuksentekoon kohdistuva tahdonilmaisus ei enää sido kuluttajaa eikä elinkeinonharjoittajaa, jos kuluttaja peruuttaa tahdonilmaisunsa asetetussa määräajassa. Peruuttaminen tapahtuu ilmoittamalla siitä elinkeinonharjoittajalle. Ilmoituksesta on käytävä yksiselitteisesti ilmi kuluttajan päätös peruuttaa sopimus. Peruuttamiselle ei tarvitse esittää perusteluja. Määräajan noudattamiseen riittää, että peruutusilmoitus lähetetään määräajassa.

2) Peruuttamisen määräaika on 14 päivää. Se alkaa kulua sopimuksen tekemisestä, jollei toisin määrätä.

3) Peruuttamistapauksessa saadut suoritukset on palautettava viipymättä. Jos laissa säädetään palautuksen enimmäismääräajasta, se alkaa elinkeinonharjoittajan osalta peruuttamisilmoituksen vastaanottamisesta ja kuluttajan osalta peruuttamisilmoituksen toimittamisesta. Kuluttaja noudattaa tätä määräaikaa lähettämällä tavarat ajoissa. Elinkeinonharjoittaja kantaa peruuttamistapauksessa riskin tavaroiden palauttamisesta.

356 § Peruuttamisoikeus muualla kuin elinkeinonharjoittajan toimitiloissa tehtyjen sopimusten ja etäsopimusten yhteydessä

1) —.

2) Peruuttamisen määräaika alkaa

1. —,

2. sopimuksen tekopäivästä, jos kyseessä on sopimus veden, kaasun tai sähkön toimittamisesta, jos niitä ei pidetä kaupan tiettyinä tilavuutena tai määrättynä määränä, tai kaukolämmön tai sellaisen digitaalisen sisällön toimittamisesta, jota ei toimiteta aineellisella välineellä.

3) Peruuttamisen määräaika ei ala kulua, ennen kuin elinkeinonharjoittaja on antanut kuluttajalle tiedot EGBGB:n 246 a §:n 1 momentin 2 kohdan 1 alakohdassa tai 246 b §:n 2 momentin 1 kohdassa säädettyjen vaatimusten mukaisesti. Peruuttamisen määräaika päättyy viimeistään kahdentoista kuukauden ja 14 päivän kuluttua 2 momentissa tai 355 §:n 2 momentin toisessa virkkeessä mainitusta ajankohdasta. Toista virkettä ei sovelleta rahoituspalveluja koskeviin sopimuksiin.

4) Peruuttamisoikeus lakkaa palvelujen suorittamista koskevan sopimuksen osalta myös silloin, kun elinkeinonharjoittaja on suorittanut palvelun kokonaisuudessaan ja aloittanut palvelun suorittamisen vasta sen jälkeen, kun kuluttaja on antanut siihen nimenomaisen suostumuksensa ja samalla vahvistanut saaneensa tiedon siitä, että hän menettää peruuttamisoikeutensa, kun elinkeinonharjoittaja on täyttänyt sopimuksen kokonaisuudessaan. Muualla kuin

elinkeinonharjoittajan toimitiloissa tehdyn sopimuksen osalta kuluttajan suostumus on toimitettava pysyvällä välineellä. – –.

5) – –

357 § Muualla kuin elinkeinonharjoittajan toimitiloissa neuvoteltujen sopimusten ja etäsopimusten, lukuun ottamatta rahoituspalveluja koskevia sopimuksia, peruuttamisen oikeudelliset seuraukset

1) *Saadut suoritukset on palautettava viimeistään 14 vuorokauden kuluttua.*

2) *Elinkeinonharjoittajan on myös palautettava kaikki maksut, jotka kuluttaja on suorittanut toimituksesta. Tätä ei sovelleta, jos kuluttajalle on aiheutunut lisäkustannuksia siitä, että hän on valinnut muun toimitustavan kuin elinkeinonharjoittajan tarjoaman edullisimman vakioitoimitustavan.*

3) *Elinkeinonharjoittajan on palautettava maksu sillä maksuvälineellä, jota kuluttaja käytti maksamiseen. Ensimmäistä virkettä ei sovelleta, jos on nimenomaisesti sovittu toisin eikä kuluttajalle aiheudu siitä kustannuksia.*

4) *Kulutustavaran kaupassa elinkeinonharjoittaja voi pidättyä maksujen palautuksesta kunnes hän on saanut tavarat takaisin tai kunnes kuluttaja on esittänyt näyttöä siitä, että on lähettänyt tavarat takaisin. Tätä ei sovelleta, jos elinkeinonharjoittaja on tarjoutunut noutamaan tavarat.*

5) *Kuluttaja ei ole velvollinen lähettämään vastaanotettuja tavaroita takaisin, jos elinkeinonharjoittaja on tarjoutunut noutamaan tavarat.*

6) *Kuluttaja vastaa tavaroiden palauttamisesta aiheutuvista välittömistä kustannuksista, jos elinkeinonharjoittaja on ilmoittanut kuluttajalle tästä velvollisuudesta EGBGB:n 246 a §:n 1 momentin 2 kohdan 2 alakohdan mukaisesti. Ensimmäistä virkettä ei sovelleta, jos elinkeinonharjoittaja on ilmoittanut vastaavansa näistä kustannuksista. Jos kyseessä on muualla kuin elinkeinonharjoittajan toimitiloissa tehty sopimus ja jos tavarat on toimitettu kuluttajan kotiin sopimuksentekohetkellä, elinkeinonharjoittajan on noudettava tavarat omalla kustannuksellaan, jos tavarat ovat luonteeltaan sellaisia, ettei niitä voida palauttaa postitse.*

7) *Kuluttajan on korvattava tavarahan arvonmenetys, jos*

1. *arvonmenetys johtuu tavaroiden käsittelystä, joka ei ole ollut tarpeen tavaroiden luonteen, ominaisuuksien ja toimivuuden toteamiseksi, ja*
2. *elinkeinonharjoittaja on ilmoittanut kuluttajalle tämän peruuttamisoikeudesta EGBGB:n 246 a §:n 1 momentin 2 kohdan 1 alakohdassa säädetyllä tavalla.*

8) Jos kuluttaja peruuttaa palvelujen tarjoamista tai veden, kaasun tai sähkön toimittamista koskevan sopimuksen, joka ei koske määrättyä määrää tai tiettyä tilavuutta, tai kaukolämmön toimittamista koskevan sopimuksen, kuluttajan on maksettava korvaus suoritetusta palvelusta sopimuksen peruuttamiseen saakka, jos kuluttaja on nimenomaisesti pyytänyt elinkeinonharjoittajaa aloittamaan palvelun suorittamisen ennen peruuttamisen määrääjän päättymistä. Oikeus saada ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettu korvaus on olemassa vain, jos elinkeinonharjoittaja on antanut kuluttajalle tiedot EGBGB:n 246 a §:n 1 momentin 2 kohdan 1 ja 3 alakohdassa säädetyllä tavalla. Muualla kuin elinkeinonharjoittajan toimitiloissa tehtyjen sopimusten osalta ensimmäisessä virkkeessä säädetty oikeus on olemassa vain, jos kuluttaja on ilmaissut siinä tarkoitetun pyyntönsä pysyvällä välineellä. Korvaus on laskettava sovitun kokonaishinnan perusteella. Jos sovittu kokonaishinta on kohtuuttoman korkea, korvaus on laskettava suoritetun palvelun markkina-arvon perusteella.

9) Jos kuluttaja peruuttaa sellaisen digitaalisen sisällön toimittamista koskevan sopimuksen, joka ei ole aineellisella välineellä, hänellä ei ole velvollisuutta maksaa korvausta.

357 d § Kuluttajaurakkasopimuksen peruuttamisen oikeudelliset seuraukset

Jos peruuttamisajankohtaan mennessä suoritettua palvelua ei sen luonteen vuoksi voida palauttaa, kuluttajan on maksettava elinkeinonharjoittajalle korvaus. Korvaus on laskettava sovitun palkkion perusteella. Jos sovittu palkkio on kohtuuttoman korkea, korvaus on laskettava suoritetun palvelun markkina-arvon perusteella.

361 § Muut vaatimukset, poikkeavat sopimukset ja todistustaakka

1) Tässä alaosastossa olevien säännösten lisäksi kuluttajaan ei kohdistu muita vastuita peruuttamisen seurauksena.

2) Tässä alaosastossa olevista säännöksistä ei saa poiketa kuluttajan vahingoksi, ellei toisin määrätä. Tässä alaosastossa olevia säännöksiä sovelletaan, jollei toisin määrätä, myös silloin, kun niitä kierretään muilla järjestelyillä.

3) Jos peruuttamisen määrääjän alkaminen kiistetään, todistustaakka on elinkeinonharjoittajalla.

2.

EGBGB

246 a § 1 Tiedonantovaatimukset

1) Elinkeinonharjoittajan on BGB:n 312 d §:n 1 momentin nojalla toimitettava kuluttajalle seuraavat tiedot:

1. tavaroiden tai palvelujen olennaiset ominaisuudet viestintävälineen sekä tavaroiden ja palvelujen kannalta asianmukaisessa laajuudessa,
2. tunnistamiseen liittyvät tiedot, kuten toiminimensä, sijaintipaikkansa osoitteen, puhelinnumeron ja tarvittaessa faksinumeronsa ja sähköpostiosoitteensa, sekä mahdollisesti toisen elinkeinonharjoittajan osoitteen ja tunnistamiseen liittyvät tiedot, jos elinkeinonharjoittaja toimii tämän lukuun,
3. edellä 2 kohdassa tarkoitettujen tietojen lisäksi elinkeinonharjoittajan liikeosoite ja tarvittaessa sen elinkeinonharjoittajan osoite, jonka lukuun elinkeinonharjoittaja toimii ja johon kuluttaja voi osoittaa mahdolliset valitukset, mikäli tämä osoite poikkeaa 2 alakohdassa tarkoitettusta osoitteesta,
4. tavaroiden tai palvelujen kokonaishinta kaikkine veroineen ja maksuineen tai, jos hintaa ei tavaroiden tai palvelujen luonteen vuoksi voida kohtuudella laskea etukäteen, hinnan laskentamenetelmä, ja tarvittaessa kaikki ylimääräiset rahti-, toimitus- tai lähetyskulut sekä kaikki muut kustannukset tai, jos tällaisia kustannuksia ei voida kohtuudella laskea etukäteen, tieto siitä, että tällaisia ylimääräisiä kustannuksia saattaa aiheutua,
5. —,
6. —,
7. maksu-, toimitus- ja suoritusehdot sekä määräpäivä, johon mennessä elinkeinonharjoittajan on toimitettava tavarat tai suoritettava palvelu, sekä tarvittaessa elinkeinonharjoittajan menettely valitusten käsittelemiseksi,
8. lakisääteinen vastuu tavaroiden virheistä,
9. tarvittaessa —

2) Jos kuluttajalla on BGB:n 312 g §:n 1 momentin mukainen peruuttamisoikeus, elinkeinonharjoittaja on velvollinen ilmoittamaan kuluttajalle

1. BGB:n 355 §:n 1 momentin mukaisen peruuttamisoikeuden käyttämiseen liittyvät ehdot, määräajat ja menettelyn sekä liitteessä 2 vahvistetun malliperuuttamislomakkeen,
2. tarvittaessa siitä, että kuluttaja vastaa peruuttamistapauksessa tavaroiden palautuskustannuksista, ja lisäksi etäsopimusten osalta tavaroiden palautuskustannuksista, mikäli tavaroita ei niiden luonteen vuoksi voida palauttaa tavanomaisesti postitse, ja

3. siitä, että jos kuluttaja peruuttaa palvelujen tarjoamista koskevan sopimuksen tai veden, kaasun tai sähkön toimittamista koskevan sopimuksen, joka ei koske määrättyä määrää tai tiettyä tilavuutta, tai kaukolämmön toimittamista koskevan sopimuksen, kuluttajan on maksettava BGB:n 357 §:n 8 momentin nojalla kohtuullinen korvaus elinkeinonharjoittajan suorittamasta palvelusta, jos kuluttaja on nimenomaisesti pyytänyt elinkeinonharjoittajaa aloittamaan palvelun suorittamisen ennen peruuttamisen määrääjän päättymistä.

Elinkeinonharjoittaja voi täyttää nämä tiedonantovaatimukset toimittamalla liitteessä 1 olevan peruuttamisohjeen mallin, joka on täytetty oikein ja tekstimuotoisena.

- 3) Elinkeinonharjoittajan on myös ilmoitettava kuluttajalle, jos
 1. kuluttajalla ei ole peruuttamisoikeutta BGB:n 312 g §:n 2 momentin 1, 2, 5 ja 7–13 kohdan, jonka mukaan kuluttaja ei voi peruuttaa tahdonilmaisuaan, nojalla, tai
 2. kuluttajan peruuttamisoikeus voi BGB:n 312 g §:n 2 momentin 3, 4 ja 6 kohdan sekä § 356 §:n 4 ja 5 momentin mukaan raueta ennenaikaisesti, ja olosuhteista, joissa kuluttaja menettää hänellä alun perin olleen peruuttamisoikeuden.

III.

Edellä mainituilla säännöksillä on pantu täytäntöön seuraavat kuluttajan oikeuksista, neuvoston direktiivin 93/13/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 1999/44/EY muuttamisesta sekä neuvoston direktiivin 85/577/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/7/EY kumoamisesta 25.10.2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/83/EU säännökset:

13 artikla

Peruuttamiseen liittyvät elinkeinonharjoittajan velvoitteet

1. Elinkeinonharjoittajan on palautettava kaikki kuluttajalta saadut maksut, tapauksen mukaan toimituskustannukset mukaan luettuina, ilman aiheutonta viivytystä ja joka tapauksessa viimeistään 14 päivän kuluttua päivästä, jona elinkeinonharjoittaja saa tietää kuluttajan päätöksestä peruuttaa sopimus 11 artiklan mukaisesti.

Elinkeinonharjoittajan on suoritettava ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettu maksujen palautus sillä maksuvälineellä, jota kuluttaja käytti alkuperäisessä liiketoimessa, jollei kuluttaja ole nimenomaisesti sopinut toisin ja edellyttäen, että kuluttajalle ei aiheudu maksujen palautuksesta kustannuksia.

2. Sen estämättä, mitä 1 kohdassa säädetään, elinkeinonharjoittajan ei tarvitse palauttaa ylimääräisiä kustannuksia, jos kuluttaja on nimenomaisesti valinnut muun kuin elinkeinonharjoittajan tarjoaman edullisimman vakiotoimitustavan.

3. Elinkeinonharjoittaja voi kauppasopimusten osalta pidättäytyä maksujen palautuksesta kunnes hän on saanut tavarat takaisin tai kunnes kuluttaja on esittänyt näyttöä siitä, että on lähettänyt tavarat takaisin, sen mukaan kumpi ajankohta on aikaisempi, paitsi jos elinkeinonharjoittaja on tarjoutunut noutamaan tavarat itse.

14 artikla

Peruuttamiseen liittyvät kuluttajan velvoitteet

1. Kuluttajan on lähetettävä tai luovutettava tavarat elinkeinonharjoittajalle tai henkilölle, jonka tämä on valtuuttanut vastaanottamaan tavarat, ilman aiheetonta viivytystä ja joka tapauksessa viimeistään 14 päivän kuluttua päivästä, jona kuluttaja on ilmoittanut elinkeinonharjoittajalle päätöksestään peruuttaa sopimus 11 artiklan mukaisesti, paitsi jos elinkeinonharjoittaja on tarjoutunut noutamaan tavarat itse. Määräaikaa on noudatettu, jos kuluttaja lähettää tavarat takaisin ennen kyseisen 14 päivän määräajan päättymistä

Kuluttaja vastaa vain tavaroiden palauttamisesta johtuvista välittömistä kuluista, paitsi jos elinkeinonharjoittaja on suostunut vastaamaan niistä tai laiminlyönyt ilmoittaa kuluttajalle, että kuluttajan on vastattava niistä.

Jos kyseessä on muualla kuin elinkeinonharjoittajan toimitiloissa tehty sopimus ja jos tavarat on toimitettu kuluttajan kotiin sopimuksentekohetkellä, elinkeinonharjoittajan on noudettava tavarat omalla kustannuksellaan, jos tavarat ovat luonteeltaan sellaisia, ettei niitä voida palauttaa tavanomaisesti postitse.

2. Kuluttaja on vastuussa vain sellaisesta tavaroiden arvon alenemisesta, joka on seurausta tavaroiden muusta kuin niiden luonteen, ominaisuuksien ja toimivuuden toteamiseksi tarvittavasta käsittelystä. Kuluttaja ei missään tapauksessa ole vastuussa tavaroiden arvon alenemisesta, jos elinkeinonharjoittaja ei ole antanut tietoja peruuttamisoikeudesta 6 artiklan 1 kohdan h alakohdan mukaisesti.

3. Jos kuluttaja käyttää peruuttamisoikeutta tehtyään 7 artiklan 3 kohdan tai 8 artiklan 8 kohdan mukaisen pyynnön, hänen on maksettava elinkeinonharjoittajalle määrä, joka on suhteessa saatuun suoritukseen siihen ajankohtaan asti, jona kuluttaja ilmoittaa elinkeinonharjoittajalle peruuttamisoikeuden käytöstä, kun vertauskohtana on sopimukseen sisältyvät suoritukset kokonaisuudessaan Suhteellinen osuus, joka kuluttajan on maksettava elinkeinonharjoittajalle, lasketaan sopimuksen mukaisen kokonaishinnan perusteella. Jos kokonaishinta on kohtuuton, suhteellinen osuus lasketaan saadun suorituksen markkina-arvon perusteella.

4. Kuluttaja ei ole velvollinen maksamaan

- a) sellaisten palvelujen suorittamisesta tai veden, kaasun tai sähkön toimittamisesta, jos niitä ei pidetä kaupan tiettyinä tilavuutena tai määrättyinä määrinä, tai kaukolämmön toimittamisesta, jotka on suoritettu kokonaan tai osittain peruuttamisen määräajan aikana, jos
 - i) elinkeinonharjoittaja ei ole toimittanut tietoja 6 artiklan 1 kohdan h tai j alakohdan mukaisesti; tai
 - ii) kuluttaja ei ole 7 artiklan 3 kohdan ja 8 artiklan 8 kohdan mukaisesti nimenomaisesti pyytänyt, että palvelun suorittaminen alkaa peruuttamisen määräajan aikana; tai
- b) sellaisen digitaalisen sisällön toimittamisesta kokonaisuudessaan tai osittain, jota ei toimiteta aineellisella välineellä, jos
 - i) kuluttaja ei ole antanut etukäteen nimenomaista suostumustaan siihen, että suoritus alkaa ennen 9 artiklassa tarkoitetun 14 päivän määräajan päättymistä;
 - ii) kuluttaja ei ole ilmaissut hyväksyvänsä, että antaessaan suostumuksensa hän menettää peruuttamisoikeutensa; tai
 - iii) elinkeinonharjoittaja ei ole toimittanut vahvistusta 7 artiklan 2 kohdan tai 8 artiklan 7 kohdan mukaisesti.

5. Edellä 13 artiklan 2 kohdassa ja tässä artiklassa säädettyä lukuun ottamatta kuluttajalle ei aiheudu vastuita peruuttamisoikeuden käyttämisestä.

B.

Toissijaisen vaatimuksen osalta asianosaiset ovat eri mieltä siitä, onko kantajalla oikeus saada palkkio peruuttamisen jälkeen suoritetuista rakennustöistä, vaikka BGB:n 357 §:n 8 momentissa säädetty edellytykset korvauksen saamiselle eivät täyty.

I.

Kantaja katsoo, että direktiivin 2011/83/EU 57 perustelukappaleesta seuraa väistämättä, että elinkeinonharjoittajalla on oltava oikeus korvaukseen peruuttamistapauksessa. Korvauksen epäämistä seuraamuksena siitä, että elinkeinonharjoittaja ei ajallisesti pitkälle ulottuvan ja epämääräisen sopimuksen tekemisen yhteydessä ole antanut vaadittavia tietoja, on nimittäin pidettävä suhteettomana seuraamuksena direktiivin 2011/83/EU rikkomisesta.

II.

Vastaaja sitä vastoin katsoo, että Bundesgerichtshofin (liittovaltion ylin tuomioistuin, Saksa) oikeuskäytännön mukaan kantajalla ei ole oikeutta korvaukseen sen enempää perusteeltaan kuin määrältäänkään.

C.

Nyt käsiteltävän kanteen hyväksyminen tai hylkääminen riippuu toissijaisen vaatimuksen osalta vastauksesta päätösoosan I kohdassa esitettyyn kysymykseen, joka koskee direktiivin 2011/83/EU 14 artiklan 5 kohdan tulkintaa.

I.

Edellytys toissijaisen vaatimuksen ratkaisemiseksi täyttyy, koska BGB:n 650 f §:n 1 momentissa tarkoitetun urakoitsijalle annettavan vakuuden asettamista koskeva ensisijainen vaatimus ei voi menestyä sen vuoksi, että vastaaja on pätevästi peruuttanut urakkasopimusta koskevan tahdonilmaisunsa. Peruuttaminen on johtanut BGB:n 355 §:ssä tarkoitettuun palautusvelvollisuuteen. Siihen perustuville vaatimuksille ei voida asettaa vakuutta BGB:n 650 f §:n 1 momentin mukaan.

II.

Tässä tapauksessa oikeutta korvaukseen ei BGB:n 357 §:n 8 momentin toisen virkkeen mukaan – ensimmäisessä virkkeessä mainituista edellytyksistä riippumatta – ole, koska siirtäjä ei ole antanut vastaajalle tietoja peruuttamisoikeudesta ja korvausvelvollisuudesta EGBGB:n 246 a §:n 1 momentin 2 kohdan 1 ja 3 alakohdan mukaisesti. BGB:n 361 §:n 1 momentin mukaan kyseisessä alaosastossa olevien säännösten lisäksi kuluttajaan ei kohdistu muita vastuuta peruuttamisen seurauksena. Se, onko kanteessa esitetty toissijainen vaatimus, joka koskee työpalkkion osittaista maksamista, hyväksyttävä perusteeltaan, riippuu näin ollen siitä, onko direktiivin 2011/83/EU 14 artiklan 5 kohtaa tulkittava siten, että peruuttamisen oikeudellinen seuraus silloin, kun tilaaja peruuttaa muualla kuin elinkeinonharjoittajan toimitiloissa tehdyn urakkasopimuksen tekemistä koskevan tahdonilmaisunsa vasta sen jälkeen, kun elinkeinonharjoittaja on jo suorittanut palvelun (kokonaisuudessaan), on se, että elinkeinonharjoittajalla ei ole oikeutta saada korvausta tai hyvitystä siinäkään tapauksessa, että vaikka korvauksen saamista koskevat edellytykset eivät peruuttamisen oikeudellisia seurauksia koskevien säännösten mukaan täyty, tilaajan varallisuus on kuitenkin kasvanut eli hän on saanut taloudellista etua elinkeinonharjoittajan suorittamista rakennustöistä.

Päätösoosan I kohdassa esitetty ennakkoratkaisukysymys on näin ollen merkityksellinen asian ratkaisun kannalta.

D.

Esitettyyn oikeudelliseen kysymykseen ei ole vielä annettu selkeää vastausta oikeuskäytännössä ja oikeuskirjallisuudessa.

I.

Bundesgerichtshofin käsityksen mukaan (tuomio 30.8.2018 – VII ZR 243/17, NJW 2018, 3380, 3381, 35 kohta) urakoitsijalla ei ole BGB:n 357 §:n 8 momentin ensimmäisen virkkeen nojalla oikeutta korvaukseen peruuttamiseen saakka suoritetuista töistä, mikäli tämä ei ole ilmoittanut tilaajalle peruuttamisoikeuden käyttämistä koskevista ehdoista, määräajoista ja menettelystä sekä malliperuuttamislomakkeesta (BGB:n 357 §:n 8 momentin toinen virke, EGBGB:n 246 a §:n 1 momentin 2 kohdan 1 alakohta).

II.

Myös saksalaisessa oikeuskirjallisuudessa vallitsevan näkemyksen mukaan BGB:n 357 §:n 8 momentti, luettuna yhdessä BGB:n 361 §:n 1 momentin kanssa, jossa säädetään oikeudesta korvaukseen ja jolla on pantu täytäntöön direktiivin 2011/83/EU 14 artiklan 5 kohta, on tyhjentävä säännös, joka sulkee pois muut sopimuksen purkamisesta johtuvat vaatimukset, kuten esimerkiksi perusteettoman edun palauttamisen BGB:n 812 §:n nojalla [– –] [viittaukset oikeuskirjallisuuteen].

E.

Jaosto suhtautuu kuitenkin erittäin epäilevästi siihen, suljetaanko direktiivin 2011/83/EU 14 artiklan 5 kohdassa, siltä osin kuin erityiset edellytykset korvauksen saamiseksi eivät täyty peruuttamisen jälkeen, pois kaikki korvaus- tai hyvitysvaatimukset, mikäli elinkeinonharjoittaja on jo suorittanut palvelunsa (kokonaisuudessaan).

I.

Jaoston mukaan D kohdassa esitettyjen seikkojen valossa urakkasopimuksen tekemistä koskevan – nyt käsiteltävän – tahdonilmaisun peruuttamisen oikeudellisten seurausten, siltä osin kuin oikeus korvaukseen on BGB:n 357 §:n 8 momentin toiseen virkkeen nojalla poissuljettu, ja BGB:n 650 i §:ssä tarkoitetun kuluttajaurakkasopimuksen tekemistä koskevan tahdonilmaisun peruuttamisen oikeudellisten seurausten välillä on huomattava ristiriita, koska tässä tapauksessa kuluttaja on BGB:n 357 d §:n ensimmäisen virkkeen mukaan velvollinen, mikäli peruuttamiseen saakka suoritettua palvelua ei sen luonteen vuoksi voida palauttaa, maksamaan elinkeinonharjoittajalle korvauksen ilman, että tällainen vaatimus olisi suljettu pois BGB:n 357 §:n 8 momentin toisessa virkkeessä tarkoitetulla tavalla. Tämä oikeudellisten seurausten erilainen kohtelu silloin, kun kyse on yhtäältä muualla kuin elinkeinonharjoittajan toimitiloissa tehtävää urakkasopimusta koskevan tahdonilmaisun peruuttamisesta ja toisaalta kuluttajaurakkasopimuksen tekemistä koskevan tahdonilmaisun peruuttamisesta, ei jaoston käsityksen mukaan ole objektiivisesti perusteltavissa ainakaan, jos – kuten käsiteltävässä asiassa – tilaajan varallisuus on rakennustöiden vastaanottamisella kasvanut, minkä seurauksena hän on saanut taloudellista etua. Se, että BGB:n 361 §:n 1 momentin säännöksellä suljettaisiin pois (myös) perusteettoman edun saamiseen perustuvat

vaatimukset, olisi tässä tapauksessa pikemminkin ristiriidassa sen tasapainottavan tehtävän kanssa, joka aineellisiin oikeudenmukaisuus- ja kohtuullisuusnäkökohtiin suuntautuneella perusteetonta etua koskevalla lainsäädännöllä on restitutiota ja taloudellisen hyödyn poistamista koskevina tavoitteineen [– –] [viittaus oikeuskirjallisuuteen].

II.

Jaosto katsoo, että BGB:n 361 §:n 1 momentin, jolla direktiivin 2011/83/EU 14 artiklan 5 kohta on saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä, tulkinta ei D kohdassa esitetyn oikeuskäytännön ja vallitsevan oikeuskirjallisuuden valossa ole pakottava vaatimusten kattavan poissulkemisen merkityksessä. Direktiivin 2011/83/EU 14 artiklan 5 kohdassa muotoiltu kuluttajan vastuiden poissulkeminen ”peruuttamisoikeuden käyttämisestä” ei välttämättä kata perusteettoman edun saamiseen perustuvaa vaatimusta peruuttamisen jälkeen, koska tällainen tulkinta voisi olla vastoin – myös unionin oikeudessa vahvistettua – perusteettoman edun kieltoa koskevaa periaatetta. Tämän periaatteen tarkoituksena on varmistaa, että kuluttaja luovuttaa elinkeinonharjoittajalle edut, jotka eivät kuulu hänelle aineellisten oikeudenmukaisuusnäkökohtien kannalta, tai – jos tämä ei ole mahdollista – ei pidä niitä lopullisesti itsellään ilman korvauksen suorittamista [– –] [viittaus oikeuskirjallisuuteen]. Samalla perusteettoman edun saamista koskevien periaatteiden soveltaminen takaisi myös, että kuluttajan olisi suoritettava korvaus vain niistä palveluista, joilla on myös arvoa hänelle tai jotka vastaavat hänen etuaan, koska myös periaatteita, jotka koskevat sellaisen edun saamista, joka ei vastaa saajan subjektiivista etua, [– –] [viittaus oikeuskirjallisuuteen] sovellettaisiin.

Tältä osin jaosto katsoo, että direktiivin 2011/83/EU 14 artiklan 5 kohdan tulkinnan yhteydessä on otettava huomioon se, että perusteettoman edun kieltä on jäsenvaltioiden oikeusjärjestyksissä vahvistettu yhteinen periaate, jonka unionin tuomioistuimien on ainakin implisiittisesti tunnustanut yhdeksi unionin oikeuden yleisistä periaatteista (ks. unionin tuomioistuimen tuomio 16.12.2008 – C-47/07 P, Masdar (UK) v. komissio) [– –] [viittaus oikeuskirjallisuuteen]. Tämän periaatteen mukaan henkilöllä, joka on kärsinyt sellaisen menetyksen, joka hyödyttää toista taloudellisesti ilman, että tälle edun saamiselle on mitään oikeudellista perustetta, on oikeus saada takaisin menettämänsä määrä vastaavan edun saaneelta henkilöltä (ks. unionin tuomioistuimen (suuri jaosto) tuomio 9.7.2020 – C-575/18 P, Tšekin tasavalta v. komissio [– –] [viittaus oikeuskirjallisuuteen] ja julkisasiamies Hoganin ratkaisuehdotus 15.7.2021 – C-33/20, C-155/20, C-187/20, 134 kohta) [– –] [viittaus oikeuskirjallisuuteen]. Jäsenvaltioiden on noudatettava tätä perusteettoman edun kieltoa koskevaa periaatetta määrittäessään peruuttamisoikeuden käyttämisen seurauksia (ks. julkisasiamies Hoganin edellä mainittu ratkaisuehdotus, 135 kohta).

Myöskään direktiivin 2011/83/EU perustelukappaleet eivät välttämättä ole esteenä kyseisen direktiivin 14 artiklan 5 kohdan tulkinnalle siten, että siinä noudatetaan myös perusteetonta etua koskevan kiellon periaatetta, jolloin

elinkeinonharjoittajan mahdollisesti esittämiä perusteettoman edun saamiseen perustuvia vaatimuksia ei suljeta pois. Direktiivin 2011/83/EU 47 perustelukappaleessa todetaan, että jos kuluttaja on käyttänyt tavaraa enemmän kuin olisi ollut tarpeen sen luonteen, ominaisuuksien ja toimivuuden toteamiseksi, kuluttajan ei pitäisi menettää peruuttamisoikeuttaan, mutta hänen olisi vastattava tavaran arvon alenemisesta (saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä BGB:n 357 §:n 7 momentilla). Kyseisen perustelukappaleen lopussa todetaan, että kuluttajalle peruuttamistapauksessa aiheutuvien velvoitteiden ei tulisi saada kuluttajaa luopumaan peruuttamisoikeuden käyttämisestä. Tämä perustelukappale voisi siis ilmaista perusteettoman edun saamista, jolloin kuluttajalle perusteettomasti kertynyt taloudellinen etu ei saisi jäädä kuluttajalle, vaan se olisi korvattava elinkeinonharjoittajalle, jonka kustannuksella kyseinen etu on saatu. Jos perusteetonta etua koskevan lainsäädännön restitutiota ja taloudellisen hyödyn poistamista koskevat tavoitteet ymmärretään aineellisen oikeudenmukaisuuden yleisiksi periaatteiksi ja unionin oikeudessa vahvistettua perusteettoman edun kieltoa koskevaa periaatetta noudatetaan, perusteetonta etua koskevassa lainsäädännössä kuluttajalle asetetut velvoitteet eivät myöskään voi olla sellaisia, jotka estävät häntä käyttämästä peruuttamisoikeuttaan. Lisäksi direktiivin 2011/83/EU 50 perustelukappaleessa todetaan yhtäältä, että kuluttajalla olisi oltava peruutusoikeus myös silloin, kun hän on pyytänyt palvelujen suorittamista ennen peruuttamisen määrääjän päättymistä, ja toisaalta, että jos kuluttaja käyttää peruutusoikeuttaan, elinkeinonharjoittajan olisi saatava varmuus, että hän saa asianmukaisen maksun suorittamastaan palvelusta (saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä BGB:n 357 §:n 8 momentilla). Myös tämä perustelukappale voi olla ilmaisu siitä, että unionin oikeudessa vahvistettua perusteettoman edun kieltoa koskevaa periaatetta tulee noudattaa. Näin ollen on syytä epäillä, onko siinä tapauksessa, että elinkeinonharjoittaja on antanut kuluttajalle virheellisiä tietoja peruuttamisoikeudesta ja mahdollisesta korvausvelvollisuudesta, unionin lainsäätäjän tarkoituksena ollut – sulkemalla pois kuluttajan vastuut ”peruuttamisoikeuden käyttämisestä” – niin ankaran seuraamuksen määrääminen, että jopa unionin oikeudessa vahvistetun perusteettoman edun kieltoa koskevan periaatteen pitäisi väistyä sen tieltä.

III.

Jos direktiivin 2011/83/EU 14 artiklan 5 kohtaa on tulkittava niin, että sillä pyritään jättämään tilaa unionin oikeudessa vahvistetun perusteettoman edun kieltoa koskevan periaatteen soveltamiselle, BGB:n 361 §:n 1 momenttia voidaan jaoston käsityksen mukaan sen sanamuodon ”kuluttajaan ei kohdistu [muuta] vastuita peruuttamisen seurauksena” perusteella tulkita myös direktiivin mukaisesti siten, että perusteettoman edun saamiseen perustuvia vaatimuksia ei kokonaan suljeta pois tällä säännöksellä. Kantajan toissijainen vaatimus voisi tässä tapauksessa menestyä siksi, että korvausvaatimus perustuu perusteettoman edun saamiseen.

F.

Sen ratkaiseminen, kuinka direktiivin 2011/83/EU 14 artiklan 5 kohdan säännöstä on edellä A–E kohdassa esitetyssä yhteydessä tulkittava, kuuluu viime kädessä unionin tuomioistuimelle. Koska päätösohan I kohdassa esitettyyn ennakkoratkaisukysymykseen ei ole vielä vastattu unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä, on unionin oikeuden yhdenmukaisen tulkinnan vuoksi syytä saattaa se SEUT 267 artiklan ensimmäisen kohdan a alakohdan ja toisen kohdan nojalla viran puolesta unionin tuomioistuimen ratkaistavaksi.

Essen, 27.12.2021

[– –]

TYÖASIAKIRJA